

Nr. 165(219) Šeštadienis, 1946m. rugsėjo mėn. 7 d. II metai

MES NORIME GYVENTI

Rugsėjo 8 mums tvirtai primena tris skaudžias tiesas: 1. turėjome nepriklausomą valstybę, ir didžiųjų kaimynų grumtynės ją sužlugdė; 2. karo audros suskaldė lietuvių tautą, ir mes prieš savo norą patekome į ištremtųjų skaičių; 3. mūsų krašto ir mūsų pačių likimas nėra kiek nežinomas. Šitokia kieta realybė supa mus tautos šventėje, kurioje jau antrą kartą švenčiame svetimame krašte. Per tą laiką mes daug iškenėjome ir daug iš mūsų atimta. Tačiau svarbiausia dalyką tebeturime: tebeturime dar nepalausią norą gyventi. Todėl ir toliau semkimės naujų jėgų, vienas kitą galvinkime, kad tos tautos gyvybės išsaugojimo jausmas nemažėtų. „Jūs liksite ištikimi savo bendruomenei ir savo tėvynei“ – tvirtino 1945 m. Amerikos lietuvių kongresui Dwight H. Green'as, Illinois valstybės gubernatorius. Taip, mes liksime ištikimi savo tautai ir tėvynei. Bet ar jau viskas? Dar ne. „Lietuva yra ištikima savo Dievui, ji pasirodė ištikima savo idėjoms ir tiki į laisvę“ – skelbė tais pačiais metais ir tiems patiems lietuviams Čikagos arkivyskupas Samuelis A. Stritcher'is. Dabar jau turime pilną gyvenimo tikslą ir prasmę: gyventi su tauta, gyventi su Dievu, virsti laisvais žmonėmis. Tuo turime pasiremti ir pasigalvinti tautos šventėje. Stebuklingas, stačiai apvaizdos įkvėptas Jungtinių Tautų galiaustingumas palaiko mūsų egzistenciją. Tačiau mūsų širdys neramios, nes neramus pasaulis, ir mūsų gyvenimo, dienos yra pilnos baimės ir netikrumo. Raminkimės ir laikykimės. Bet kaip? Juk silpnas žmogus dažnai netenka visų jėgų ir vilių. Didžiojo anglių karo vado ir valstybės kūrėjo Cromwell'io štabe (karo lauke) sunkiausiomis ir netikriausiomis valandomis būdavo skaitomos psalmės. Cromwell'is savo epochoje virto didžiausiu laimėtoju. Ir mums, kai pritrūksta savų žmogiškųjų jėgų, kai jų neberandame tautos ir tėvų praeityje, belieka kreiptis į atgamtingą Jėgą: „Tu pajudinai, Viespatie, žemę ir sukratai ją. Gydyk jos plyšius, nes ji svyruoja“ (59Ps). O mes norime gyventi.

KJ BYRNES PASAKĖ STUTTGARTE

Londonas, BBC. IX. 7. Vakaro Byrnes pasakė Stutgartė 2000 -ms klausytojų kalbą. Jis nušymėjo pagrindinius dėsnius, kurių amerikiečiai laikysis sprendžiant Vokietijos problemas. Amerikiečiai nori, kad pati vokiečių tauta būtų atsakinga už savo krašto likimą. Todėl reikia įsteigti vokiečių tautos tarybą, kuri sudarytų visų zonų ministrų pirmininkai. Tos tarybos pareiga būtų parengti Vokietijos konstitucijos projektą, kurį paskui tautai galėtų priimti ar atmesti. Apie kontrolės Tarybą Vokietijoje Byrnes pasakė, kad ji nevaldys Vokietijos ir neleidusi jai pačiai valdytis. Potsdamo susitarimai nebuvę vykdomi. Byrnes pareiškė pageidavimą, kad kaip galint greičiau būtų paskelbtos sąlygos vokiečių tautai. Paliesdamas okupacijos reiką Byrnes pasakė: „Aš tikiu, jog vokiečiai nebemano, kad mes amerikiečiai nieko nedarydami žiūrėsime, kaip Europoje augs kūrė nors jėga, kuri grasintų kitių tautų laisvei. 1918m. mes manėme, kad mums nereikia kištis į Europos reikalus. Dabar mes tos klaidos nebepakartojame.“ Toliau priminė, kad okupacija gali trukti ilgai. Bet okupacinės jėgos neturės kenkti krašto valdumui. Kalbėdamas apie sienas, Byrnes priminė Karaliaučiaus

1946. IX. 7

D i e n o s ž i n i o s

2.

atidavimą T. Sėjungai ir, jei ši nekeisianti savo nusistatymą, tas reikalas būtų paremtas taikos konferencijoje. Lenkijos vakarinės sienos turės būti nustatytos taikos konferencijoje. Dabartinės sienos čia rodo tik pavestą lenkams administruoti plotą. Saaro kraštas turi likti Prancūzijai, nes per 70 metų vokiečiai puolė prancūzus net 3 kartus, Prancūzija turės peržiūrėti reparacijas. Bet Byrnes nesutinka, kad Reino ir Ruhro kraštai būtų atskirti nuo Vokietijos. Dėl Vokietijos ūkinio vienato Byrnes apgailestavo, kad nėra laikomasi Potsdamo susitarimų. Amerikiečiai stengsis tą reikalą gerinti. Būstanti didinama Vokietijos pramonės gamyba. Byrnes pažymėjo, jog amerikiečiai neleidžia, kad Vokietija vėl patektų į diktatūrą, saugą ar svetimą. Baigdamas Byrnes pranešė, kad visi vokiečiai belaisviai jau yra grąžinti iš JAV į tėvynę. Netrukus bus grąžinti ir kitur JAV nelaisvėje esę belaisviai. Gale palinkėjo vokiečių tautai vėl grįžti į laisvą demokratinių tautų šeimą. - Renterio korespondentas praneša iš Vokietijos, kad vokiečiai Byrnes kalbą sutiko su dideliu pasitenkinimu. Tai pabrėžė visų trijų amerikiečių zonų ministrai pirmininkai. Jie nesutinka tik dėl Saaro krašto skyrimo Prancūzijai. Londone buvo oficialiai pareikšta, kad į Byrnes kalbą nereikia žiūrėti, kaip į bendrą JAV ir D. Britanijos pareiškimą. Bendrai imant, D. Britanija pritaria. Pranešama iš Paryžiaus, kad ten Byrnes kalbą vertinama skeptiškai. Maskvoje Byrnes kalbą paskelbė be jokių komentarų.

PARYŽIUJE

Londonas, BBC, IX. 6. Penki užsieny reikalų ministrai (dalyvavo Italijos užs. reik. ministras) vėl svarstė JT visuotinio susirinkimo laiką ir vieningos nuomonės nepastebėjo. - Vakare buvo konferencijos plenarinio posėdis, kuriame Irako atstovas pareiškė savo nuomonę dėl Italijos taikos sutarties. Irakas reikalauja, kad nė viena Italijos kolonija nebūtų grąžinta Italijai. Lybija turinti gauti nepriklausomybę arba turinti būti perduota arabų lygai. Posėdis tęsėsi 1/2 valandos. - Italijos ir Austrijos atstovai susitarė dėl pietų Tirolio. Tas susitarimas yra pirmas pozityvus laimėjimas taikos konferencijoje. Pagal šį susitarimą pietų Tirolis gauna plačią autonomiją Italijos valstybės ribose. Italijai atstovavo grafas Carentini, o Austrijai - dr. Gruberis. Šis susitarimas bus prijungtas prie Italijos taikos sutarties. Prie susitarimo dalyvavo ir Bevinas. - Dėl Triesto anglų atstovas McNeillis, jei bus pakeistas Triesto statutas, įvedant ypatingas teises Jugoslavijai, tai D. Britanija to statuto ministrų taryboje neparems. - Jugoslavija ir Rusija rėmė Bulgarijos reikalavimą prieti prie Egejaus jūros. - Čekai reikalauja sau teritorijos iš Vengrijos. Prieš šį reikalą pasisakė jugoslaviai.

TRUMPAI IS PASAULIO

Londonas, BBC, IX. 7. Viršum Bulgarijos teritorijos nutūpdintas Graikijos naikintuvas. Lakūnas internuotas.

Moskva, IX. 6. Taline pasibaigė Pabaltijio respublikų medicinos mokslininkų suvažiavimas. Buvo daug mokslinių pranešimų. Ypatingai buvo susidomėta pranešimais apie Pabaltijio kurortus ir vaikų gydymą.

+ + +

Pirmadienį, rugsėjo 9 d., sveriasi visi, kurie dar liko nepasistvėję. Vyrai - 9-12 val. ir moterys - 14-17 val.